

Årsrapport 2021 – Kompetanse- og næringsområdet

Del 1: Status for fagområdet i 2021

Avdelinga har ansvar for å dimensjonere og utvikle vidaregåande opplæring og offentleg fagskoleutdanning for å møte ungdommens ønske og framtidens kompetansebehov, mobilisere og bidra til å utvikle eit verdiskapande og berekraftig næringsliv og legge til rette for inkluderande lokalsamfunn.

Næringsområdet arbeider med heile «økosystemet» for næringsutvikling; frå å få fram fleire gründerar (hoppid.no), til utvikling, innovasjon og forskning i kommunal og privat sektor. Vi samarbeider strategisk med kompetanse- og innovasjonsmiljøa i Møre og Romsdal. Vi forvaltar fleire statlege ordningar frå ulike departement. Dette er midlar vi lyser ut eller nyttar på regionale utviklingsprosjekt som er forankra i fylkesplanen. I 2021 vart det vedtatt ein ny strategi for forskning- og innovasjon som peikar ut retning for korleis vi skal få til auka innovasjonstakt i Møre og Romsdal. Det vart også vedtatt eit tiårig omstillingsprogram «Skaparkraft» med formål å styrke eksportnæringane i fylket (sjå eiga omtale).

Vi har i 2021 hatt merksemd på korleis vi i regionen skal få fram kompetansebehova i nærings- og arbeidslivet og korleis utdanningsinstitusjonane i regionen i større grad kan utdanne studentar som vil vere attraktive for arbeidsgivarane i regionen.

Fylkeskommunen har om lag 2500 lærlingar i 975 lærebedrifter og 10 000 elever og studentar, fordelt på 20 vidaregåande skolar og fagskolen. I vidaregåande opplæring fullførte og besto heile 91,3% av elevane skoleåret og berre 2,4% av elevane slutta i løpet av skoleåret. Det vart inngått fleire lærekontraktar enn dei føregåande åra, som følge av eit godt samarbeid med næringslivet. Hausten 2021 vart det nye skoleadministrative systemet VIS (Visma in School) innført, og i tillegg har skolane no fått nye læreplanar i dei fleste faga. Dei offentlege fagskolane vart samanslått til Fagskolen i Møre og Romsdal og det er inngått samarbeidsavtalar med fleire bedrifter i fylket for å utvikle attraktiv og framtidretta utdanning.

Sjå meir om kompetanse- og næringsområdet på nettsidene:

<https://mrfylke.no/om-oss/om-fylkeskommunen/slik-er-vi-organisert/kompetanse-og-naeringsomraadet>

Del 2: Økonomi

Kompetanseområdet hadde ei samla driftsramme på 1 793 mill. kroner, der 1451 mill. kroner var løn (inkl. sosiale utgifter). Totalt har sektoren eit samla mindreforbruk på 36,1 mill. kroner. I 2020 var mindreforbruket 36,8 mill. kroner. Samla har sektoren i 2021 brukt 0,7 mill. kroner av tidlegare års mindreforbruk. Dei vidaregåande skolane hadde eit samla mindreforbruk på 19,7 mill. kroner, men 11 av 20 vidaregåande skolar hadde eit meirforbruk. Fagskolane inkludert fagskolestyret hadde eit mindreforbruk på 8,4 mill. kroner. For dei vidaregåande skolane utgjer løn (inkludert sosiale utgifter) 99,4 % av netto driftsutgifter. Når det gjeld dei andre rammene under utdanning, viser vi til rekneskapen for detaljar.

Næringsområdet hadde ei samla driftsramme på 114,415 mill. kroner i 2021. Samla mindreforbruk er 18,104 mill. kroner. I 2020 var mindreforbruket 8,882 mill. kroner. Vi viser til rekneskapa for detaljar.

Samla hadde kompetanse- og næringsområdet ei driftsramme på 1 931,286 mill. kroner og eit mindreforbruk på 64,306 mill. kroner.

Del 3: Måloppnåing 2021

Fylkesplanmål for samarbeidsfylket Møre og Romsdal

Møre og Romsdal skal:

S2 samordne dei offentlege ressursane og kompetansen for å møte samansette behov hos eldre, barn og unge, innvandrarakar, personar med nedsett funksjonsevne og andre utsette grupper

- Det er etablert regionale nettverk på Nordmøre, Sunnmøre og i Romsdal for å styrke samarbeidet om integrering av flyktningar

S3 samarbeide med europeiske interesseorganisasjonar og aktørar for å bidra til politikktutforminga i EU, hente kunnskap og midlar til utviklingsprosjekt, samt etablere samarbeid med eit «vennskapsfylke» om berekraftmåla i EU

- Fylkeskommunen leier EU-nettverket for Møre og Romsdal som starta opp i 2021. Gjennom nettverket samarbeider vi med næringsliv/klynger, forskingsmiljø, akademia og offentlig sektor om internasjonalisering.
- Fem innovasjonsmiljø fekk tilskot til å utgreie moglegheiter for framtidige internasjonale prosjekt.

Fylkesplanmål for miljøfylket Møre og Romsdal

Møre og Romsdal skal:

M1 redusere klimagassutsleppa slik at fylket er klimanøytralt i 2030, og bidra til 55 prosent kutt i ikkje-kvotepliktig sektor

- Vi har fått midlar frå Miljødirektoratet (Klimasatsmidlar) til å utgreie kva som er optimal infrastruktur for produksjon og bruk av null- og lågutsleppsenergi for transportsektoren
- Det er sett i gang prosjekt om biogassanlegg og alternative dreneringsmåtar på myr.

M2 forvalte sjø- og landareala slik at det blir lagt til rette for berekraftig verdiskaping, basert på ein arealbruk som avgrensar behovet for transport, og hindrar unødvendige landskapsinngrep

- For å styrke det marine kunnskapsgrunnlaget i fylket er 18 av 26 kommunar i Møre og Romsdal med i programmet «Marine grunnkart i kystsonen»

- Vi har støtta oppstart av ein interkommunal plan i sjø, gitt næringsliv og forskingsmiljøa eit løft på forskning knytt til marin sektor og støtte til forskingsinfrastruktur.

M3 ha god tilstand på 90 prosent av økosystema både på land og i vatn, og stanse tap av naturtypar og artar

- Regional plan for vassforvaltning for 2022-2027 vart vedtatt av fylkestinget i desember 2021.
- Totalt vart det starta opp 103 tiltak i vassregionen i 2021.
- I sjøaureprosjektet Mange bekkar små vart det kartlagt over 200 mindre sjøaurevassdrag, som grunnlag for å kunne sette i verk tiltak om nødvendig.

M5 basere auka produksjon og bruk av energi på energieffektivisering, fornybare energikjelder og utslippsfri energi

- Bidratt til Enova-støtte til forprosjekt for hydrogenproduksjon i Kristiansunds-området
- Det er igangsett eit forprosjekt som skal utgreie moglegheita for å etablere Norges største solenergipark på Smøla - Solkraft Smøla

Fylkesplanmål for inkluderings og kompetansefylket

Møre og Romsdal skal:

I4 ha eit utdannings- og kompetansetilbod som møter behova i samfunnet og fører til inkludering, integrering, verdiskaping, nytenking og livslang læring

Vidaregåande opplæring

- 80,5% av dei som starta på vidaregåande opplæring i 2014 har fullført med studiekompetanse etter 5 år eller yrkeskompetanse etter 6 år
- Heile 91,3% av elevane som starta på vidaregåande skole hausten 2020 fullførte og besto skoleåret
- 2,4% av dei som starta på skoleåret 2020-2021 slutta i løpet av året, dette er ein del betre enn det nasjonale snittet på 3%
- 87,9% av elevar på vg2-yrkesfag som primært ønska læreplass fekk det, talet for 2020 var 83,5%
- I 2021 auka talet på inngåtte lære- og opplæringskontraktar til 1494, det høgste talet på mange år.

Vidaregåande opplæring for vaksne

- 80% av dei som søkte vidaregåande opplæring for vaksne fekk tilbod om opplæring i 2020-2021
- 88,4% (631 av 714) av vaksne som starta på kurs skoleåret 2020-2021, fullførte kurset

Fagskole

- I 2021 vart dei offentlege fagskolane i fylket slått saman til Fagskolen Møre og Romsdal, og det vart sett i gang arbeid for å etablere nye, fleksible og framtidsretta studiar ved skolen.

Karriererettleing

- Det vart gjennomført 627 karriererettleingar for vaksne i Karriere Møre og Romsdal i 2021 og heile 94% av brukarane var nøgd med rettleinga dei fekk.
- Det vart gjennomført 102 karriererettleingar for flyktningar busett i fylket

Internasjonalisering i vidaregåande opplæring

- Fylkeskommunen fekk akkreditering som Erasmus+ konsortium for mobilitet på studiespesialiserande utdanningsprogram fram til 2027, slik at skolar kan gi elevar og tilsette kompetanseutvikling gjennom opphald i utlandet.

Ungt Entreprenørskap

- Det vart gjennomført entreprenørskapsaktivitetar (InnovasjonsCamp, studentbedrifter) på alle dei høgare utdanningsinstitusjonane i fylket.

I5 ha inkluderande og trygge byar- og tettstader med særpreg, som tilbyr gode bumiljø og offentlege rom, attraktive arbeidsplassar, eit variert kultur- og tenestetilbod, og miljøvennleg transport

- Pilotprosjekt om tettstadsutvikling, samfunnsplanlegging og næringsutvikling i distriktskommunane Aure, Tingvoll, Fjord og Sande er gjennomført og vidare arbeid er avklart

Fylkesplanmål for verdiskapingsfylket:

Møre og Romsdal skal:

V1 ha eit omstillingsdyktig næringsliv som grip moglegheitene i det grønne skiftet og opprettheld og styrkar si internasjonale konkurransekraft

- Det ti-årige programmet «Skaparkraft» blei vedtatt av Fylkestinget der formålet er å styrke eksportnæringane og stimulere til utvikling av nye næringar
- Fylkeskommunen har deltatt i utarbeiding av programmet "New Blue Deal" som omhandlar korleis den maritime industrien på Nordvestlandet skal bli verdas første utsleppsfrie maritime klynge.
- Delprogrammet «Grøne industrielle løft» i Skaparkraft er vedtatt og prosjektleiar rekruttert.

V2 skape fleire og betre nyetableringar og løfte fram bedrifter med potensial for vekst og internasjonalisering

- Det vart registrert 550 nye forretningsidear gjennom hoppid.no si digitale gründerhjelp

V3 vere leiande i arbeidet med å skape lokale og miljøvennlege produkt og tenester, basert på lokale ressursar og lokal kultur

- Fylkeskommunen har bidratt til å marknadsføre fylket gjennom Møre og Romsdal reiseliv og Fjord Norge

- Eit kunnskapsgrunnlag for mineralressursar i Møre og Romsdal vart utarbeidd i 2021, saman med forslag til eit program for vidare kartlegging og oppfølging,.
- I prosjekt Geiranger verdsarvområde er det sett i gang arbeid med parkeringshall, småbåthamn og sentrumsplanlegging

V4 styrke omstillings- og innovasjonsevna, utnytte digitale moglegheiter og auke bruken av forskning, internasjonalt arbeid og innovative innkjøp

- Ein ny fylkesstrategi for forskning og innovasjon, "Samarbeid for vekst", vart ferdigstilt i 2021. Strategien er felles for næringsliv og kommunar i Møre og Romsdal.
- Delen av forskingsverkemidla frå Norges forskningsråd til Møre og Romsdal er litt høgare enn for 2020.

V6 ha eit mangfaldig arbeidsliv som legg til rette for likestilling og inkludering, og som legg reglar og avtalar i arbeidslivet til grunn

- Fylkeskommunen har bidratt med midlar og delteke i omstillingsprosjekt for større mangfald i næringslivet i kommunane Hareid og Sykkylven.

V7 ha nødvendig nettinfrastruktur og god tilgang på klimanøytral energi for vidare utvikling av nærings- og samfunnsliv

- Nødvendig kraftbehov og infrastruktur for framtida er kartlagt gjennom lastprognosar og lastanalyser
- Utgreiing for effektivisering av nettstrukturen i Møre og Romsdal er gjennomført

Del 4: Omtale av større prosjekt og satsingar i 2021

Skaparkraft

Møre og Romsdal har landets mest eksportretta næringsliv og har dobbelt så høge eksportinntekter per sysselsett som gjennomsnittet i Noreg. Låge oljeprisar, pandemi, klima- og naturkrisa fører til at næringslivet har store omstillingbehov. Fylkeskommunen har derfor etablert eit tiårig omstillingsprogram, med formål om å styrke eksportnæringane i fylket.

Programmet har fått namnet «Skaparkraft». Med utgangspunkt i eit kunnskapsgrunnlag utarbeidd av Menon Economics, er det no vedtatt fire delprogram/innsatsområde:

- Grøne industrielle løft: legge til rette for at bedriftene investerer i grønne, berekraftige løysingar og produkt som kan kommersialiserast globalt
- Kompetanse i og for næringslivet: kompetansebehov i næringslivet og utdanningstilbod på alle nivå i utdanningssystemet må henge saman
- Smart teknologi: bedriftene si evne til å bruke og utvikle avansert teknologi og nye digitale løysingar vil vere avgjerande for bedriftene sin produktivitet, konkurransekraft og vekstevne

- Energi: Energi og infrastruktur er grunnlaget for å få til verdiskaping og grøn omstilling

Skaparkraft vart vedtatt av fylkestinget i desember 2021, med ei økonomisk ramme på 15 mill. kroner årleg i økonomiplanperioden. Programmet har fått på plass programleiar og tre prosjektleiarar til delprogramma og prosjektorganisasjonen vil vere operativ frå 2022.

Omstilling Geirangerfjorden verdsarvområde og omland

Fylkesutvalet vedtok samrøystes i mars 2020 å setje av 10 mill. kroner over 3,5 år med mål om at Møre og Romsdal fylkeskommune skal ta eit tydelegare ansvar for ei positiv utvikling og naudsynt omstilling av Geiranger og verdsarvområdet. Det vart tilsett prosjektleiar for å koordinere aktiviteten i fylkeskommunen og mellom forvaltingsnivåa.

Prosjektet jobbar for å legge til rette for nærings- og samfunnsutvikling i Geirangerfjorden verdsarvområde og omland, gjennom koordinering og finansiering av delprosjekt som bidreg til:

- Auka verdiskaping per turist/besøkande, gjennom tiltak som sikrar berekraftig utvikling og forvaltning av Geirangerfjorden verdsarvområde
- Lågare miljømessig fotavtrykk per turist/besøkande, med særleg fokus på omstilling til utsleppsfri ferdsel på verdsarvfjordane frå 2026, og meir miljøvenleg ferdsel på veg
- Auka heilårsbusetjing i Geirangerfjorden verdsarvområde med omland, gjennom utvikling av fleire heilårsopplevingar og –arbeidsplassar
- Betre samarbeid og koordinering mellom forvaltning og næring i Geirangerfjorden verdsarvområde og omland, ved å sikre informasjonsflyt og -deling mellom relevante aktørar
- Betre vilkåra for landbruket i Geirangerfjorden verdsarvområde og omland, gjennom utprøving av nye verkemiddel, t.d. gjennom utprøving av ein variant av "sveitsisk landbruksmodell".

Omstilling Geirangerfjorden verdsarvområde og omland har forankring i fylkesplanen, FNs berekraftsmål og nasjonal reiselivsstrategi. Vidare nyttar ein allereie utarbeidde analysar og planar for verdsarvområdet, blant anna Masterplan Geiranger og Det store bildet, som strategisk underlag for arbeidet i prosjektet.

Reiseliv, mat og kultur

Møre og Romsdal er eit attraktivt reisemål. Turistane blir stadig meir reisevant og kresen, og etterspør ofte autentiske opplevingar og "det lille ekstra". Å kunne tilby tilreisande og lokalbefolkninga gode matopplevingar og gode kulturopplevingar, er viktig for å styrke Møre og Romsdal som opplevingsfylke nr 1 i landet.

Prosjektet har jobba for å bidra til auka lønsemd og verdiskaping i lokalt næringsliv. Det har derfor vore eit mål å bidra til fleire tilrettelagte opplevingar gjennom riktig og auka samhandling mellom mat-, kultur- og reiselivsaktørar, der mat og drikke blir produsert med lokale råvarer og basert på lokale mattradisjonar. Det har også vore jobba med sesongforlenging. Eit mangfald i opplevingar med sesongvariasjonar, gjer oss meir attraktiv som reisemål.

Også i 2021 har Covid-19 ført til nokre utfordringar for prosjektet og har mellom anna resultert i at det vart forlenga ut 2021. Det vart arrangert Opplevingsfestival i Molde i september med rundt 100 reiselivsbedrifter, matprodusentar og kulturaktørar. Dei fire pilotane (bedriftsnettverka) viser god

progresjon, held fram med halvårlege fellessamlingar og det blir ytt individuell rettleiing til kvart enkelt nettverk. Arbeid med og oppfølging av pilotane er forlenga ut første halvår 2022.

Del 5: Satsingar i 2022

- Auka gjennomføring i vidaregåande opplæring
- Betre medverknad for elevar og lærlingar i vidaregåande opplæring
- Utdanningstilbodet i Møre og Romsdal skal tilpassast kompetansebehovet i arbeidslivet
- Styrke samarbeidet om integrering av flyktingar knytt til busetting, kompetansehevande tiltak og entreprenørskapsopplæring
- Styrke eksportnæringane i fylket og stimulere til utvikling av nye næringar (Skaparkraft)
- Mobilisere til auka innovasjonstakt i Møre og Romsdal
- Mobilisere til auka internasjonal aktivitet i fylket
- Betre tilhøva for sjøauren og kartfeste leveområda til sjøauren i vassdraga i Møre og Romsdal
- Utgreie kva slags infrastruktur som er optimal for produksjon og bruk av null- og lågutsleppsenergi for transportsektoren

Del 6: Høgdepunkt- «visste du at»

Visste du at Møre og Romsdal er bedt om å busette 493 flyktingar i 2022? Det er 9 % av dei som skal busettast i Noreg.

- Visste du at færre elevar og lærlingar i vidaregåande opplæring i Møre og Romsdal vart mobba skoleåret 2020-2021 enn ved førre skoleår?
- Visste du at Møre og Romsdal er det einaste fylket med auke i talet på nye lærekontraktar i 2021? Blant elevane og lærlingane høyrer no 54,2 prosent av dei til yrkesfaga.
- Visste du at fylkeskommunen skal utarbeide fylkesstrategi for landbruk i 2022?
- Visste du at Møre og Romsdal har klatra opp som fjerde beste fylke i landet på breiband, med ei dekning 0,1 prosentpoeng over landssnittet.
- Visste du at fylkeskommunen har teke initiativet til å starte eit tiårig program som skal styrke det marine kunnskapsgrunnlaget i Møre og Romsdal?
- Visste du at fylkeskommunen og kommunane i Møre og Romsdal arbeider med å få plass marine grunnkart i heile fylket?